

1

БУНТ ОДНОГО ХЛОПЧИКА

У передсвітанковій темряві 26 серпня 1929 року в дальній спальні невеликого будинку в містечку Торранс, штат Каліфорнія, дванадцятирічний хлопчик сів у ліжку, прислухаючись до все гучнішого звуку, що долинав знадвору. Звук був таким, ніби щось велике й незрозуміле розсікало повітря прямо над будинком. Хлопчик зістрибнув з ліжка, збіг донизу сходами, з розмаху відчинив навстіж задні двері й підстрибом вибіг на траву. Двір був ніби потойбічний, він потопає у неприродній темряві, бринів звуком. Хлопчина став на газоні поряд зі своїм старшим братом, і обидва, задерши голови, завмерли мов зачаровані.

Небо зникло. Об'єкт, який вони могли розрізнити лише за силуетом, наче здолав масивну дугу простору й завис у повітрі низько над будинком. Він був у довжину більший, ніж два з половиною футбольних поля, і заввишки, як ціле місто. Він затуляв світло зірок.

Те, що побачив хлопчик, було німецьким дирижаблем «Граф Цепелін». Цей найбільший із будь-коли створених літальний апарат мав майже вісімсот футів у довжину і сто десять футів у висоту. Він був розкішніший за будь-який із відомих літаків, долав величезні відстані без жодних зусиль, і вже один його вигляд відбирав мову в усіх, хто його бачив. Улітку 1929 року це було справжнє диво.

Дирижаблю лишалося три дні до звершення сенсаційного подвигу авіонавтики – навколосвітнього польоту. Подорож розпочалася 7 серпня, коли «Граф Цепелін» скинув свої троси в Лейкхерсті, Нью-Джерсі, піднявся з довгим, повільним зітханням і попрямував до Манхеттена. Того літа на П'ятій авеню планували знести готель «Уолдорф-Асторія», щоб розчистити місце для спорудження майбутнього хмарочоса безпрецедентних розмірів під назвою «Емпайр-Стейт-Білдінг». Водночас на бейсбольному стадіоні «Янкі-стедіум» у Бронксі гравці дебютували у пронумерованій формі: Лу Геріг грав під номером 4; Бейб Рут, що невдовзі виб'є свій п'ятисотий хоум-ран*, – під номером 3. Тим часом на Уолл-стріт ціни на акції мчали до рекордно високих позначок.

Повільно розвернувшись навколо статуї Свободи, «Граф Цепелін» узяв курс на північ, а тоді повернув у бік Атлантичного океану. Згодом під ним знов з'явилася земля: Франція, Швейцарія, Німеччина. Дирижабль пройшов над Нюрнбергом, де радикальний політик Адольф Гітлер, чия нацистська партія зазнала нищівної поразки на виборах 1928 року, нещодавно виголосив промову, пропагуючи вибіркове дітовбивство. Далі повітряний корабель попрямував на схід від Франкфурта, де єврейка Едіт Франк саме бавила свою новонароджену дівчинку на ім'я Анна. Плавно рухаючись на північний схід, «Граф Цепелін» перетнув Росію. Сибірські селяни, настільки ізольовані від світу, що ніколи не бачили навіть потяга, падали на коліна від такого дива.

19 серпня близько чотирьох мільйонів японців махали хусточками і кричали «Банзай!», у той час як «Граф Цепелін» зробив пару кіл над Токіо і опустився на посадковий майданчик. Чотири дні потому під супровід німецьких та японських гімнів дирижабль знову піднявся в повітря й потрапив у міцні обійми урагану, який на неймовірній швидкості проніс його через Тихий океан аж до Америки. Пасажири, дивлячись із вікон, спостерігали тінь корабля, що пливла за ним хмарами, «немов величезна акула». Коли хмари розійшлися, люди побачили гігантських істот, що перекидалися в морі й були схожими на монстрів.

* Хоум-ран – різновид ігрової ситуації в бейсболі. – *Прим. перекл.*

25 серпня «Цепелін» досяг Сан-Франциско. Під вітальні ашлудисменти на узбережжі Каліфорнії він сковзнув крізь захід сонця в темряву й тишу і перетнув північ. Повільно, мов невагомий вітер, пройшов над містечком Торранс, де його єдиною аудиторією були кілька сонних жителів, а серед них і двоє хлопчаків у піжамах на задньому дворі будинку на Греймерсі-авеню.

Стоячи босими ногами на траві під дирижаблем, хлопчик не міг поворухнутися. Це було, як він зазвичай говорив, «страшно гарно». Він чув гул двигунів літального апарата, які немов орали повітря, але не міг розгледіти сріблясту обшивку, вигнуті шпангоути, хвостовий стабілізатор. Він бачив тільки чорноту простору, заповнену летючим кораблем. Це була не велика присутність, а велика відсутність, геометричний океан темряви, який, здавалося, поглинув самі небеса.

Хлопчика звали Луї Сильві Замперіні. Він був сином італійських іммігрантів, що з'явився на світ в місті Олеан, штат Нью-Йорк, 26 січня 1917 року з вагою одинадцять з половиною фунтів і з чорним волоссям, грубим, як колючий дріт. Його батько Ентоні жив самостійно з чотирнадцяти років; спочатку заробляв як шахтар і боксер, пізніше — як будівельник. Мати Луїза була мініатюрною, жвавою красунею. Вона вийшла заміж у шістнадцять років, а у вісімнадцять народила Луї. Вдома, де вони говорили виключно італійською, Луїза та Ентоні називали свого хлопчика ластів'ятком.

Від того моменту, як Луї навчився ходити, його не можна було зловити. Брат і сестри хлопчика тільки встигали помітити, як він носить та перестрибує через кущі, тварин і меблі. Якщо ж Луїза садовила його в крісло і наказувала сидіти спокійно, він тієї ж миті щезав. У той час, коли мати не тримала своє вертке дитя на руках, вона й гадки не мала, де воно перебувало.

У 1919 році, коли дворічний Луї та його старший брат Піт злягли з пневмонією, Луї виліз через вікно спальні, спустився поверхом нижче і носився роздягнений по вулиці, втікаючи від поліцейського на очах здивованого натовпу. Невдовзі після того випадку за порадою педіатра Луїза і Ентоні вирішили перевезти своїх дітей у теплі краї Каліфорнії. Через деякий час після відбуття їхнього

потяга з центрального вокзалу Нью-Йорка Луї зірвався з місця, пробігся по вагонах і зістрибнув з останнього. Стоячи поряд із несамовитою від розпачу матір'ю, коли поїзд здав назад у пошуках загубленого хлопчика, Піт помітив свого брата, що прогулювався колією у блаженному спокої. Коли матір підхопила його на руки, Луї посміхнувся. «Я знав, що ти повернешся», — сказав він італійською.

У Каліфорнії Ентоні отримав посаду залізничного електрика і ділянку в півакра на околиці Торранса, містечка з населенням 1800 осіб. Він і Луїза тепер мали однокімнатну халупу без водопроводу, з таким дірявим дахом, що мусили постійно тримати відра поблизу ліжок на випадок дощу. На дверях замість замка був гачок, тож жінка призвичаїлася сидіти біля вхідних дверей на коробці з яблуками з качалкою в руці, готова розтрончити голову будь-яким пройдисвітам, які могли б наразити на небезпеку її дітей.

У будинку на Греймерсі-авеню, де вони оселилися рік потому, Луїзі вдавалося не підпускати близько пройдисвітів ззовні, але вона не здатна була втримати Луї всередині. Під час змагання з бігу понерек жвавої траси його мало не збив якийсь драндулет. Якось одного дня він стрибав і поранив ногу. Іншого дня Луїза змушена була попросити сусіда пришити сину відірваний палець ноги. Коли Луї повернувся додому весь у мастилі після того, як забрався на бурову вишку, пірнув в її масловідстійник і ледь не втопився, довелося вилити на нього галон скипидару і добряче повідтирати, перш ніж Ентоні впізнав свого сина.

Нетерпимість Луї до обмежень не зупинилася на останніх вагонах потягів і парадних дверях будинку. З самого раннього дитинства він зметав будь-яку перешкоду на шляху до своєї свободи. Кожне правило, яке встановлювалося для нього, та кожне несповнене бажання були недвозначними запрошеннями до непокори. У п'ять років він почав палити, підбираючи кинуті недопалки дорогою до дитячого садка. Однієї ночі, коли йому було вісім років, він почав пити. Хлопчик сховався під обіднім столом, прихопивши келих із вином, випив усе до дна, похитуючись, вийшов на ганок і впав у трояндовий куц.

Захоплений руйнуванням кордонів, Луї лишався неприборканим. Оскільки з роками в нього проявився непересічний розум,